

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ДРЖАВНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА**

Врз основа на член 31 став (2) точка (16) во врска со член 161 од Изборниот законик на Република Македонија (Сл. весник на РМ бр. 40/06, 136/08, 148/08, 155/08, 163/08, 44/11, 51/11, 142/12, 31/13, 34/13, 14/14, 30/14, 196/15, 35/16, 97/16, 99/16, 136/16, 142/16, 67/17, 125/17, 35/18, 99/18 и 140/18) и Правилникот за подготовка, организирање и спроведување референдум на државно ниво 30 септември 2018 година број 12-1401/1 од 01.08.2018 година, Државната изборна комисија на седницата одржана на 24.08.2018 година донесе

**КОДЕКС
за набљудување на Референдумот 2018**

Кодексот има за цел да ги утврди процедурите за набљудување на Референдумот 2018 и процедурата за вршење на набљудувачката мисија на акредитираните набљудувачи, а во функција да се подобри интегритетот и транспарентноста на процесот на изјаснување.

1. ПРАВИЛА И ПРОЦЕДУРИ ЗА НАБЉУДУВАЊЕ НА РЕФЕРЕНДУМОТ

Правилата за набљудување претставуваат збир од практични насоки за начинот на спроведување на набљудувањето на референдумот.

Акредитираните набљудувачи ТРЕБА:

- да ги познаваат и почитуваат одредбите на Изборниот законик, Законот за референдум и други облици на непосредно изјаснување на граѓаните и овој Кодекс и да се придржуваат кон одредбите со кои се уредува постапката за спроведување на референдумот.
- да се непристрасни во извршувањето на своите должности при што не смеат да изразат пристрасност кон изборните органи
- да носат на видно место овласување – бец издаден од Државната изборна комисија, како и лична исправа;
- своите заклучоци треба да ги засноваат на документирани и потврдени факти;

Акредитираните набљудувачи НЕ СМЕАТ:

- да влијаат на било кој начин во постапката на денот на изјаснувањето на референдумот како и во постапката при броење на гласовите;
- да носат партиски симболи или ознаки;
- да даваат упатства на гласачите, изборните органи, овластените претставници и овластените службени лица;
- да влијаат на работата и одлуките на изборните органи;

2. УТВРДУВАЊЕ НА ПРОЦЕДУРАТА ЗА НАБЉУДУВАЊЕ НА ПОСТАПКАТА НА РЕФЕРЕНДУМОТ

Референдумот и постапката за негово спроведување можат да го набљудуваат и да поднесат барање за набљудување:

- домашни здруженија и странски организации, кои се регистрирани согласно закон, најмалку една година пред денот на одржување на референдумот, а во чии статuti е вклучено начелото на заштита на човековите права;
- меѓународни организации; и
- преставници на странски земји,

БАРАЊЕ ЗА НАБЉУДУВАЊЕ:

Барањата за набљудување со потребните исправи за идентификација се доставуваат до Државната изборна комисија од денот на распишувањето на референдумот, а најдоцна пет дена пред денот на гласањето.

ОВЛАСТУВАЊЕ ЗА НАБЉУДУВАЊЕ:

Државната изборна комисија им издава овластување - беџ на набљудувачите најдоцна три дена по приемот на барањето.

Организациите и лицата кои се стекнале со својство на акредитирани набљудувачи можат да вршат набљудување на целата постапка на спроведување на референдумот откако ќе го добијат овластувањето – беџот од Државната изборна комисија.

ИНФОРМИРАЊЕ ЗА ТЕКОТ НА РЕФЕРЕНДУМОТ:

Само акредитираните набљудувачи можат да информираат за текот на постапката на спроведување на референдумот и активностите поврзани со неговото набљудување.

ЛЕГИТИМИРАЊЕ:

При посетата на седиштата на изборните органи и на избирачките места, набљудувачите ги покажуваат: копијата од овластувањето за набљудување и беџот издадени од Државната изборна комисија и исправа за лична идентификација.

Државната изборна комисија носи Упатство со кое, врз основа на барањата на набљудувачите, ќе им издава беџови.

Овој Кодекс влегува во сила со денот на донесувањето и истиот ќе се објави на интернет страницата на Државната изборна комисија www.sec.mk

Број 08-1704/1

24. 08. 2018 година

СКОПЈЕ

ДРЖАВНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

ПРЕТСЕДАТЕЛ

Оливер Деркоски

